

A Dr. Kovács Pál Megyei Könyvtár és Közösségi Tér uniós forrásból megvalósult legújabb szolgáltatásfejlesztései

❖ Mennyeiné Várszegi Judit

A *Kisalföldi Tudástár szolgáltatásainak horizontális és vertikális bővítése a hatékony információs szolgáltatás érdekében* című (TÁMOP-3.2.4.A-11/1-2012-0034) projekt zárókonferenciáját tartották a közelmúltban a győri Dr. Kovács Pál Megyei Könyvtár és Közösségi Tér Kisfaludy Károly Könyvtárában.

A programon a szakmai közönség megismerte az intézmény legújabb fejlesztéseinek eredményeit, és meghallgatta a témához kapcsolódó két vendégelőadót a helyismereti tájékoztatásban felhasználható internetes eszközökről, valamint az olvasásfejlesztés könyvtárosok számára is megkerülhetetlen feladatairól.

A konferenciát *Horváth Sándor Domonkos* nyitotta meg. A megyei könyvtár igazgatója hangsúlyozta, hogy a sikeresen megvalósított szakmai programon túlmutat az a tény, hogy egy ilyen nagy volumenű projektnél a szokásosnál jelentősebb, intenzívebb együttműködésre van szükség, ami az emberi és társadalmi kapcsolatokban való jó vizsgázást is jelent.

A másfél éves futamidejű (2013. január 1. – 2014. június 30.) pályázat fejlesztéseit *Mennyeiné Várszegi Judit* projektmenedzser mutatta be. Utalt arra, hogy az intézmény több uniós és hazai projektet valósított meg az elmúlt években, ezek eredményeire épülhetett a most lezárult pályázat két fontos eleme: a közös katalógusfejlesztés és az adatbázis-építés. Korábban megvalósított pályázatok, melyek tartalmukban szorosan kapcsolódnak az utolsó projekthez:

2010. január 1. – 2010. szeptember 30. *Korszerű könyvtári szolgáltatások infrastruktúra-fejlesztése a Kisfaludy Károly Megyei Könyvtárban (TIOP-1.2.3/09/1-2009-0020):* hardver- és szoftverfejlesztések;

2010. április 1. – 2011. szeptember 30. „*Közösség – Tudás – Könyvtár*” összehangolt könyvtári szolgáltatásokkal a használókért (TÁMOP-3.2.4-08/1-2009-0064): a megyei könyvtár konzorciumi vezetésével Kisalföldi Tudástár létrehozása (helyi személyek adatbázisa, megyei wiki kialakítása, adatbázis-építés), Kisalföldi Közös Katalógus működtetése;

2012. szeptember 1. – 2013. augusztus 30. A Magyarország – Szlovákia Határon Átnyúló Együtműködési Program keretében, *BiblioNet: könyvtárak közötti együttműködés (HUSK/1101/1.7.1/0137)*: a Kisalföldi Tudástár portálon működő Kisalföldi Közös Katalógus továbbfejlesztése Duna Menti Közös Katalógussá, a térségre vonatkozó digitális tartalmak létrehozása, feltárása és online elérhetővé tétele, a digitalizált tartalmak megjelenítése az interneten és az Európában;

2012. november 1. – 2013. szeptember 30. *A könyvtár aprónyomtatványgyűjteményéből négyezer dokumentum feltárása, digitalizálása és online szolgáltatása*, NKA-pályázat.

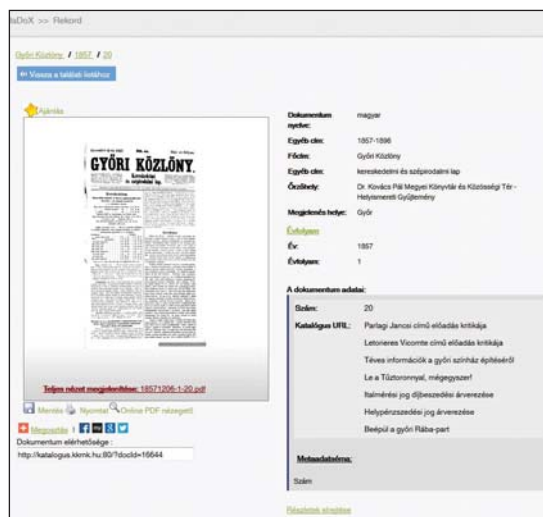
A most lezárult pályázat 34 664 284 forint támogatásból megvalósított fejlesztése négy fő pillérre épült.

1. Bővült a Duna Menti Közös Katalógus szolgáltatása: a korábbi adatszolgáltatók – a megyei könyvtár, a csornai Martincsevics Károly Városi Könyvtár, az MTA RKK NYUTI Határ Menti Tudományos Szakkönyvtár, két szlovákiai, somorjai intézmény, a Fórum Kisebbségkutató Intézet és a Zalabai Zsigmond Városi Könyvtár – mellett a Győr-Moson-Sopron megyében működő Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerhez tartozó községi könyvtárak jelentős részének – 147 települési könyvtár – és két városi könyvtárnak, a mosonmagyaróvári Huszár Gál Városi Könyvtárnak és a soproni Széchenyi István Városi Könyvtárnak a dokumentumállománya is kereshetővé vált a katalógusban. Az interneten elérhető katalógusból megtudhatja az érdeklődő, hogy a keresett dokumentum melyik könyvtárban található

meg és kölcsönözhető-e vagy sem. A dokumentumállományok lelőhelyének és kölcsönzési állapotának feltüntetésével a könyvtárközi kölcsönzés jóval hatékonyabb működését teszi lehetővé. A szoftverfejlesztések külső erőforrás segítségével valósultak meg, a további szolgáltatásfejlesztést saját humán erőforrás bevonásával biztosították.

A Duna Menti Közös Katalógus elérhetősége: <http://kitud.kkmk.hu/web/katalogus>.

2. Az adatbázis-építés területén folytatódott a kurrens sajtócikkek rekordjai mellett a retrospektív sajtóanyag feltárása: a *Győri Közlöny* kereskedelmi és szépirodalmi lap 1857 és 1881 közötti számainak helyismereti vonatkozású cikkanyaga (21 800 cikk) kereshetővé vált a katalógusban. Az egyes cikkleírásokhoz linkként csatlakozik a *Győri Közlöny* elektronikus változatának száma, így a cikk teljes szövege olvasható az interneten a Digitális Könyvtárban.

The screenshot displays a digital record for the 'Győri Közlöny' newspaper. The record includes the following information:

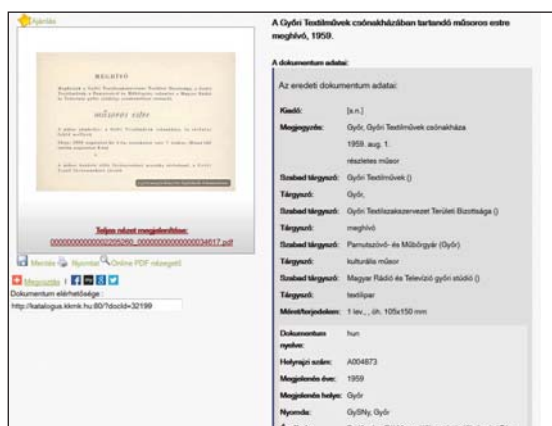
- Dokumentum nyelve:** magyar
- Egyleti cím:** 1857-1896
- Félfaj:** Győri Közlöny
- Egyleti cím:** kereskedelmi és szépirodalmi lap
- Összeállítás:** Dr. Kovács Péter Megyei Könyvtár és Kistérségi Törvényrendezési Gyűjtemény
- Megjelenés helye:** Győr
- Év:** 1857
- Évfolyam:** 1

The record also includes a list of keywords and a link to the full text of the document:

- A dokumentum tartalma:**
- Szavak:** 20
- Katalógus LRI:** Partag, Jancsi című előadás leírása, Letoronas Vicente című előadás leírása, Tervez információk a győri színház építkezéséről, Le a Tülszereplő, mágyaszor! halálra jog (jézusdél) árvesszőre, Helyfőnökségi jog árvesszőre, Beépül a győri Rába-part
- Megjegyzések:**
- Szavak:**

Új szolgáltatásként 8500 helyismereti aprónyomtatvány elektronikus változatának leírásával új dokumentumtípus rekordjai váltak elérhetővé a katalógusban. A rekordhoz csatlakoztatható a dokumentum már meglévő elektronikus válto-

zata, így a felhasználó online módon is elérheti a Győr-Moson-Sopron megyei aprónyomtatványok tartalmát a Digitális Könyvtárban. A különböző hirdetések, árjegyzékek, reklámlapok, a rendezvényeket népszerűsítő, aktuális kulturális és egyéb programokat tartalmazó, kis terjedelmű és méretű, könnyen előállítható nyomtatványok jó adatforrások lesznek az intézmények, szervezetek, gazdasági egységek kutatásakor, mert tartalmazhatnak olyan új információt, aminek felkutatásához más forrás nem áll rendelkezésre.

A Digitális Könyvtár elérhetősége: <http://kitud.kkmk.hu/web/katalogus>.

3. A pályázati támogatásból a dokumentumkínálat bővítésére is sor került. 3 400 000 forint értékben szerzeményeztek a pedagógiai szakirodalom – sajátos nevelési igényű gyerekekkel való foglalkozást segítő kiadványok, tanulásához felhasználható adatbázisok, szociálpedagógiai, a turizmus és idegenforgalom témakörébe tartozó dokumentumok, továbbá tanulás-módszertani, tanítás-módszertani kiadványok – témaköréből, valamint a történelemhez kapcsolódó – kiemelten Győr-Moson-Sopron megyére és a Nyugat-dunántúli Régióra vonatkozó – könyveket, elektronikus dokumentumokat, oktatócsomagokat.

4. A pályázat kötelezően vállalt elemeként három könyvtáros szövegértés-fejlesztést végzett három különböző oktatási intézménnyel – gyógypedagógiai iskola, szakiskola, szakközépiskola – kötött együttműködési megállapodás alapján. A négy-, illetve nyolcfős csoportokban, csoportonként öt alkalommal megtartott képzés eredményét input és output mérésekkel kontrollálták. A foglalkozásokat vezető könyvtárosok munkájának elismerését jelentette, hogy a diákokat kísérő pedagógusok jelezték, szeretnék, ha folytatódna a könyvtári keretek között végzett fejlesztő tevékenység.

A projekt-összefoglaló után *Sándor Tibor*, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest Gyűjteményének vezetője a *Helyismereti tájékoztatás és az Interneten elérhető adatbázisok – trendek a helyismereti adatbázis-építés területén* címmel tartott előadást. A könyvtáros szakember abból a feltételezésből indult ki, hogy a közkönyvtárak helyismereti munkájának továbbra is igen fontos társadalmi szerepe van a lakóhelyhez fűződő érzelmek ápolásában, a lokális értékek megőrzésében, a közösségi felelősségtudat elmélyítésében és a helyi közélet demokratikusságának a fokozásában. A digitális hálózat uralta információs térben azonban a könyvtáraknak meg kell küzdeniük e szerepkör megőr-

zéséért, és új megoldásokat kell kipróbálniuk. Az előadás éppen ezért a helyismereti tájékoztatásban felhasználható internetes eszközök egyes csoportjaira, továbbá arra mutatott példákat, hogy milyen módon lehet a könyvtárak saját fejlesztésű adatbázisait, szolgáltatásait közelebb vinni a főként a világhálón tájékozódó közönséghez.

Az informatív bemutatóanyaggal kiegészített előadás keretében számos olyan hazai és külföldi adatbázissal ismerkedhetett meg a közönség, amelyből helyi, jelen esetben Győr-Moson-Sopron megyei tartalmak nyerhetők ki. Kevesen gondolnák, hogy az Osztrák Nemzeti Könyvtár Plakátgyűjteményében vagy a DEGOB (Deportáltakat Gondozó Országos Bizottság honlapján számos helyi vonatkozású dokumentum érhető el. A Köztérkép nevű, köztéri művészeti alkotások szubjektív bemutatására vállalkozó független közösségi weboldalon például fotókkal illusztrált helyi műalkotások leírásával is találkozhat a kutató. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, a Petőfi Irodalmi Múzeum izgalmas adatbázisai mellett levéltárak, múzeumok kevésbé ismert forrásait is bemutatta az előadó.

A másik vendégelőadó, *Nagy Attila* olvasáskutató, a Magyar Olvasástársaság tiszteletbeli elnöke, az olvasásfejlesztés kikerülhetetlen parancsára hívta fel a fi-

gyelmet *Az olvasásfejlesztés (Háttérértékelők és módszerek)* című előadásában. Bemutatta az olvasásfejlesztés módszereit, ismertette a lehetőségek sorát.

A neves szakember érzelemgazdag előadásában a PISA 2012 lehangoló eredményeire utalva vázolta fel a könyvtárosok, a kultúráért felelős személyek feladatait. Az iskolán kívüli, könyvtári közegben megvalósuló képzésben az olvasáskutató szerint „a könyvtár specifikuma a szabadság, az önkéntesség a minősítés kötelezettsége nélkül, de az olvasási kultúra ügyében elháríthatatlan felelősségünk van a családok és az iskola-rendszer mellett”. A felsorolt módszerek döntő többségét a 2014. március második felében megjelent *Kié az olvasás? Tanulmányok az olvasóvá nevelésről* című kiadvány alapján ismertette az előadó. A kötetet a Magyar Olvasástársaság adta ki *Gombos Péter* szerkesztésében. A digitális olvasási mód elsajátítása mellett a gyerekeknek szükségük van arra, hogy tudjanak olvasni „lelassulva, emlékeket idézve, asszociációk mentén, vissza és előre tekintve”. A meséknek semmivel sem pótolható szerepük van, mert „a mese megkönnyebbíti a szívet, és oly porhanyóvá teszi a lelket, hogy az álom magvai könnyebben kicsírázhatnak benne” – hangzott az idézet *Az ezeregyéjszaka meséiből*. ■